



Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR

Vančurova 2904, 390 01 Tábor • IČ: 60445831 • DIČ: CZ60445831

e-mail: apsscr@apsscr.cz • www.apsscr.cz

tel./fax: 381 213 332 • datová schránka: 6c63cgd

VÝZVA „4P“

K LEGALIZACI PSYCHOTERAPIE V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

PSYCHOTERAPIE je cílené používání psychoterapeutických prostředků kvalifikovaným odborníkem (psychoterapeutem) v souladu s vědeckými poznatky. Psychoterapie směřuje k dosažení, obnovení, rozvoji či udržení kvality života klientů tak, aby mohli žít spokojený život v oblastech osobních, pracovních, zdravotních a sociálních. Cílem psychoterapie je dosažení rozvoje osobnosti a odstranění nebo zmírnění psychického utrpení člověka.

Podle **ŠTRASBURSKE DEKLARACE PSYCHOTERAPIE** (Štrasburk, 21/10 1990) je psychoterapie nezávislá vědecká disciplína, jejíž výkon je nezávislým a svobodným povoláním. Psychoterapeutický výcvik probíhá na pokročilé, kvalifikované a vědecké úrovni a do výcviku lze vstoupit na základě rozličné předchozí kvalifikace, zvláště v humanitních a sociálních vědách. Podle výboru **EVROPSKÉ ASOCIACE PRO PSYCHOTERAPII (EAP)** (Syrakusy, 17 a 18/10 2003) nezávislá praxe psychoterapie spočívá v svébytném odpovědném výkonu psychoterapie, ať již je prováděna v soukromé praxi, nebo v rámci instituce.

V **ČESKÉ REPUBLICE** vzdělávání v psychoterapii v mnohém předstihlo vytvoření jasného legislativního rámce pro její poskytování. Situace nejasnosti, neurčitosti a legislativního vakua ohledně užití psychoterapie (mimo zdravotnictví) se přenáší do praxe, kde více než dosahování společných cílů, tj. nejlepšího zájmu klienta, probíhá konkurenční vymezování se mezi „zdravotnickou psychoterapií“ a ostatními pomáhajícími profesemi. Přitom z našeho pohledu je v zájmu klientů nejdůležitější právně, profesionálně a eticky přijatelné využití psychoterapie v různých oblastech (např. sociální služby, školství, soukromý sektor).

V rámci **SYSTÉMU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB** se psychoterapie dlouhodobě vykonává, nicméně v současném zákoně o sociálních službách č. 108/2006 Sb. se pojem „psychoterapie“ nevyskytuje, vyjma požadavku psychoterapeutického vzdělání u rodinného poradce (§ 116), a tudíž se v praxi „maskuje“ pod různými pojmy. Poslední a zatím neschválená novela zákona o sociálních službách už ale psychoterapii zahrnovala – v § 116a je uvedeno, že v sociálních službách vykonávají odbornou činnost a přímo poskytují sociální služby psychoterapeuti, kteří jsou odborně způsobilí, pokud absolvují komplexní psychoterapeutický výcvik certifikovaný profesní asociací psychoterapeutů v ČR a mají vysokoškolské vzdělání v oblasti humanitního studia nebo všeobecného lékařství.



Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR

Vančurova 2904, 390 01 Tábor • IČ: 60445831 • DIČ: CZ60445831

e-mail: apsscr@apsscr.cz • www.apsscr.cz

tel./fax: 381 213 332 • datová schránka: 6c63cgd

TOUTO VÝZVOU CHCEME PODPOŘIT UDRŽENÍ POJMU PSYCHOTERAPIE V NOVELE ZÁKONA O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH A DALŠÍ ROZVOJ PSYCHOTERAPIE V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH, A TO Z NÁSLEDUJÍCÍCH DŮVODŮ:

- **POTŘEBNOST:** Psychoterapii, která je u nás obtížně dostupná v rámci zdravotnického systému (dlouhé čekací doby), potřebuje mnoho klientů s duševními problémy, potažmo klientů se sociálními problémy, kteří využívají systém sociálních služeb – tito klienti se ocitají ve složité, vlastními silami neřešitelné životní situaci, kde řešením je mj. změna klientova náhledu, postoje či chování. Poptávka po psychoterapeutické péči je u mnoha cílových skupin klientů s různorodými problémy. Podle některých výzkumů zažije každý čtvrtý člověk ve svém životě psychické problémy, které vyžadují odbornou pomoc. Jedná se asi o 2 milióny lidí v ČR. Asi jen 30 % z nich dostane adekvátní péči, mezi kterou patří i psychoterapie. Kromě toho psychoterapie poskytovaná ve zdravotnictví vyžaduje zdravotní indikaci (tedy alespoň suspektně diagnosu spadající do Mezinárodní klasifikace nemocí MKN-10, části F), která může, ale nemusí být součástí zhoršeného sociálního fungování klienta, který vyhledá sociální služby. Řada klientů sociálních služeb tak čerpat psychoterapii poskytovanou ve zdravotnických zařízeních nemůže a na placenou psychoterapii nemá dostatek prostředků – přičemž řešit nedostatek financí může být zdoluhavý proces a odkládání čerpání psychoterapeutických služeb může klienty ohrožovat v jejich sociálním fungování.
- **PATŘIČNOST:** Psychoterapie zvyšuje efektivitu sociální práce. Významné teorie pro sociální práci čerpají rovněž z psychoterapeutických teorií, přístupů a metod. Hlavním faktorem sociálního fungování z hlediska jednoho z paradigmat sociální práce je duševní zdraví a pohoda člověka, a sociální práce je v tomto pojetí chápána i jako pomoc prováděná formou psychoterapie. Např. v USA je obvyklé, že sociální pracovníci mají ke své odbornosti také psychoterapeutický výcvik a oba přístupy kombinují ve prospěch a s ohledem na situaci klientů, se kterými pracují. Sociální problémy v oblasti bydlení, zaměstnání, financí, mezilidských vztahů nebo třeba i oblasti náročné péče o handicapované děti nebo dospělé, jsou často velmi stresující a mohou se spolupodílet na vzniku a udržování psychických potíží, které potom vedou k sociálním problémům nebo již existující sociální problémy zesilují.
- **PSYCHOSOCIÁLNÍ MULTIDISCIPLINARITA:** Psychoterapie zvyšuje efektivitu komplexní péče o klienty. Psychoterapeuti v sociálních službách (často na rozdíl od kolegů provádějících psychoterapii ve zdravotnictví) disponují komplexnější a přesnější znalostí dostupnosti návazných ryze sociálních služeb (např. podporované zaměstnávání, chráněné bydlení, sociálně-právní poradenství, sociálně terapeutické dílny aj.), na které mohou své klienty nasměrovat a s těmito službami dále kontinuálně spolupracovat.



Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR

Vančurova 2904, 390 01 Tábor • IČ: 60445831 • DIČ: CZ60445831

e-mail: apsscr@apsscr.cz • www.apsscr.cz

tel./fax: 381 213 332 • datová schránka: 6c63cgd

- **PŘIPRAVENOST:** V sociálních službách již nyní a díky systému vzdělávání v psychoterapii, který předběhl vytvoření jasného legislativního rámce, pracují kvalifikovaní psychoterapeuti, kteří absolvovali certifikované psychoterapeutické výcviky, a kvalita prováděné psychoterapeutické péče je v praxi sociálních služeb dohlížena i jinými nástroji (např. pravidelné supervize, která je v sociálních službách vnímána často jako nedělitelná součást kvalitně a profesionálně prováděné práce, včetně psychoterapie). Novelizace legislativy tak není z našeho pohledu revoluční změnou, ale spíše narovnáním prakticky realizovaných činností a jejich uchopení v legislativě.

*Členové Pracovní skupiny pro psychoterapii v sociálních službách
v rámci Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky*

28/5 2018